

Sygn. akt III CZP 1/17

## POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

SSN Anna Kozłowska

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z powództwa A. L., K. L., D. B. i W. W.  
przeciwko Gminie M.  
o zapłatę,  
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 17 listopada 2017 r.,  
na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego  
przez Sąd Okręgowy w C.  
postanowieniem z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. akt VI Ca (...),

"Czy pierwsza studzienka kanalizacyjna, licząc od strony budynku odbiorcy, znajdująca się na nieruchomości odbiorcy usług, stanowi część przyłącza do sieci w rozumieniu art. 15 ust. 2 ustawy z 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2015/139 jł. ze zm.)?"

**odmawia podjęcia uchwały.**

## UZASADNIENIE

Wątpliwości przedstawione w zagadnieniu prawnym nasunęły się Sądowi Okręgowemu w C. w następujących okolicznościach:

W 1997 r. Rada Gminy M. podjęła uchwałę w sprawie udziału mieszkańców gminy w budowie kanalizacji i oczyszczalni ścieków, przewidującą ich wkład finansowy w realizację planowanej inwestycji. W wykonaniu tej uchwały Gmina M. zawarła z powodami A. L. i K. L., z W. W. i z D. B. umowy określające m. in.

wielkość przypadających na nich wpłat. Powodowie uiścili kwoty przewidziane w umowach, wynoszące 2000 zł (A. L. i K. L.), 2000 zł (W. W.) i 4000 zł (D. B.).

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2011 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. stwierdził nieważność uchwały Rady Gminy z 1997 r., jako wydanej z rażącym naruszeniem prawa. W związku z tym powodowie wystąpili przeciwko pozwanej Gminie z powództwem o zwrot świadczeń przekazanych jej na podstawie zawartych z nią umów, które uznali za nieważne z powodu niezgodności z prawem. W toku postępowania Gmina M. podniosła zarzut potrącenia swojej wierzytelności z tytułu poniesienia kosztów budowy studzienek i przyłącza do sieci, których sfinansowanie, jej zdaniem, obciążało powodów. Sąd Rejonowy w C. uwzględnił powództwa, nie stwierdzając podstaw do potrącenia wierzytelności zgłoszonej przez pozwaną; przyjął, że poniesione koszty obciążały pozwaną.

W apelacji od tego wyroku pozwana zarzuciła błędną wykładnię art. 2 pkt 5 i 14 oraz art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków w brzmieniu obowiązującym przed 16 sierpnia 2005 r. (Dz. U. Nr 72, poz. 747 ze zm. - dalej „u.z.z.w. przed nowelizacją”), polegającą na przyjęciu, że przyłączem kanalizacyjnym jest odcinek przewodu od studzienki kanalizacyjnej w granicach nieruchomości do budynku, natomiast odcinek instalacji od studzienki do granicy nieruchomości, włącznie ze studzienką kanalizacyjną na nieruchomości powodów stanowił element sieci kanalizacyjnej, której obowiązek budowy i finansowania obciążał w całości pozwaną. Apelująca zakwestionowała także wykładnię art. 353 k.c. w zw. z art. 15 ust. 2 u.z.z.w., prowadzącą do przyjęcia nieważności umów zawartych przez strony, oraz naruszenie art. 498 § 1 k.c. przez błędne przyjęcie, że pozwanej nie przysługuje jej nadająca się do potrącenia wierzytelność z tytułu nakładów na nieruchomości powodów. Pozwana podniosła także zarzuty procesowe podważając zasadność oddalenia jej wniosku dowodowego i niewłaściwą ocenę materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że z art. 15 ust. 2 u.z.z.w. wynika, iż realizację budowy przyłączy do sieci zapewnia na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do tej sieci, jednak pojęcie przyłącza nie zostało

zdefiniowane. Co prawda przyłącze kanalizacyjne do sieci definiuje art. 2 ust. 5 u.z.z.w. ale analiza przepisów ustawy i orzecznictwa „m. in. SN III CZP 79/07, III CZP 105/05, IV CK 347/04, II CK 225/04, II CK 420/03, III SK 39/04, SA w Warszawie VI ACa 760/14, VI ACa 738/15 , VI ACa 830/13 nie daje podstaw do utożsamiania powyższych pojęć.” Sąd wyraził przypuszczenie, że użycie przez ustawodawcę terminu „przyłącze do sieci” nie jest przypadkowe, tym bardziej, że w art. 15 ust. 2 u.z.z.w. obok przyłącza wymienia studnię wodomierzową, pomijając studzienkę kanalizacyjną, co nasuwa wątpliwość czy studzienka kanalizacyjna jest elementem sieci kanalizacyjnej czy też elementem przyłącza do sieci.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 390 § 1 zd. 1 k.p.c. umożliwia sądowi drugiej instancji przedstawienie do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, które powstało przy rozpoznawaniu apelacji. Skorzystania z możliwości przewidzianej w tym przepisie nie uzasadniają więc zwykłe wątpliwości sądu drugiej instancji, które sąd ten zobowiązany jest rozwiązać we własnym zakresie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2005 r., III CZP 68/05, niepublikowane). Przedstawienie zagadnienia prawnego nie jest też dopuszczalne w wypadku, kiedy sąd odwoławczy dąży jedynie do potwierdzenia poglądu prawnego, który uważa za właściwy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2006 r., II UZP 6/06, niepublikowane). Ponadto przedstawione zagadnienie musi być należycie umotywowane - jego uzasadnienie powinno zawierać przedstawienie źródła wątpliwości, możliwe rozwiązania, osiągalne w drodze zastosowania dopuszczalnych metod wykładni, z przytoczeniem argumentów przemawiających za każdym z możliwych rozwiązań. Niespełnienie tych wymagań uzasadnia odmowę udzielenia odpowiedzi. Celem przedstawienia zagadnienia prawnego nie jest bowiem to, aby Sąd Najwyższy sam ustalał ewentualne przyczyny wątpliwości sądu pytającego i zastępował ten sąd w sprecyzowaniu istoty problemu, przed jakim stanął i jego możliwych rozwiązań. Przedstawienie przyczyn powstałych wątpliwości należy do sądu zwracającego się o ich rozwikłanie, on też powinien je sformułować i umotywować w sposób usprawiedliwiający wahania w opowiedzeniu

się za określoną koncepcją prawną spośród wchodzących w rachubę (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2005 r., III CZP 97/05, niepublikowane). Przedstawiając zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia sąd powinien więc uzasadnić, na czym polegają jego wątpliwości i dlaczego uważa je za poważne oraz wykazać, że pozostają w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., III CZP 32/10, z dnia 29 października 2009 r., III CZP 79/09, z dnia 24 lutego 2009 r., III CZP 144/08 i z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 116/07, niepublikowane). Za odmową podjęcia uchwały w niniejszej sprawie przemawia już sposób uzasadnienia przedstawionego zagadnienia prawnego, w którym Sąd Okręgowy nie wyjaśnił jakie wątpliwości powziął w toku wykładni definicji z art. 2 pkt 5 u.z.z.w. Tej roli nie spełnia przytoczenie orzecznictwa, powołanego jedynie przez wskazanie sygnatur, bez ustosunkowania się do zawartej w nich argumentacji i wskazania na jej sprzeczności bądź niepełność. Sąd nie wyjaśnił nawet dlaczego w pytaniu wskazuje na przepisy ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków w brzmieniu wynikającym z jej tekstu jednolitego zawartego w Dz. U. z 2015 r., poz. 139 ze zm., a więc przepisy obowiązujące w chwili formułowania zagadnienia prawnego, gdy tymczasem skarżący w apelacji podkreśla, że naruszone zostały przepisy w brzmieniu obowiązującym przed 16 sierpnia 2005 r.

Przedstawione zagadnienie w oparciu o przepisy obowiązujące w chwili orzekania rozwiązane zostało jednoznacznie w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2017 r., III SZP 2/16, niepublikowanej, w której pierwszej tezie wyjaśniono, że przyłączem kanalizacyjnym w rozumieniu art. 2 pkt 5 u.z.z.w. jest przewód łączący wewnętrzną instalację kanalizacyjną zakończoną studzienką w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną, na odcinku od studzienki do sieci kanalizacyjnej. Uchwała ta, podjęta w składzie powiększonym, złożonym z sędziów Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych oraz Izby Cywilnej udziela bezpośredniej odpowiedzi na pytanie, które stanowi istotę zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w C. Co prawda Sąd Okręgowy zgłosił swoje wątpliwości w postanowieniu z dnia 23 listopada 2016 r., a więc w chwili,

kiedy uchwała w sprawie III SZP 2/16 nie została jeszcze podjęta, jednak wyjaśnienie problemu przez skład siedmiu sędziów nastąpiło przed przystąpieniem przez Sąd Najwyższy do rozpoznania niniejszego zagadnienia. Uchwała Sądu Najwyższego podjęta w innej sprawie nie ma wprawdzie wiążącego znaczenia przy rozstrzyganiu spraw, które nie stanowiły podstawy jej podjęcia, ujawnia jednak pogląd Sądu Najwyższego na budzące wątpliwości zagadnienie i tym samym wpływa na jego wyjaśnienie i wykładnię. W konsekwencji merytoryczne rozpoznawanie zagadnienia przedstawionego przez Sąd Okręgowy w C. stało się niedopuszczalne także z tego powodu, że wskazany w nim problem przestał budzić poważne wątpliwości.

Wyjątkowy charakter instytucji przewidzianej w art. 390 § 1 k.p.c. sprzeciwia się jego rozszerzającej interpretacji, skoro więc nie zachodzą przesłanki do jego zastosowania, należało odmówić podjęcia uchwały.

jw

r.g.